

Vefsn kommune
- et steg foran

FOLKEHELSE RAPPORT 2 – 2009

(aug -09)

Som en følge av at Vefsn kommune har inngått en partnerskapsavtale med Nordland fylke om å satse på folkehelsearbeid, vil det jevnlig bli utgitt en "folkehelse rapport" om forskjellige temaer som vedrører Vefsn kommune og som det kan være nyttig å kjenne til for politisk og administrativt nivå i det løpende folkehelsearbeidet.

Hver rapport vil inneholde noen få opplysninger. Om leseren har spesielle ønsker om hva som bør presenteres, bes en av de undertegnede kontaktet.

Rapporten vil bli distribuert kun elektronisk til alle registrerte brukere av kommunens epost-system, til kommunestyrets medlemmer og varamedlemmer samt til fylkets folkehelseavdeling. I tillegg vil rapportene løpende bli lagt ut som nyheter på kommunens hjemmeside.

Hans Leo Dagsvik
Leder helsetjenesten
hans.leo.dagsvik@vefsn.kommune.no
Tlf. 75 10 16 10/482 08 124

Hanne Kjørnes
Folkehelsekoordinator
hanne.kjosnes@vefsn.kommune.no
Tlf. 75 10 16 13

Verdens helseorganisasjon (WHO) mener at ca. 20 % av folks helseplager kan løses av medisinsk personell. 80 % av folks helseplager må følgelig løses med tiltak utenfor

*****

UNGDOM OG PSYKISK HELSE

Norge er et lite land i verden, men med rikelig distanse mellom innbyggerne. En ny undersøkelse fra **NOVA – Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring** – viser at hver femte nordmann ofte eller av og til føler seg ensom.

Det som særlig bekymrer forskerne, **er at ensomhet er utbredt blant unge mellom 18 og 29 år.** Mens eldre som føler seg ensomme, kan si at ensomheten skyldes for eksempel svekket helse eller tap av ektefelle, ser det ut til at de unge ensomme i stor grad legger skylden på seg selv. «Det å ha mange venner tyder på sosial suksess, og det å være ensom rammer selvfølelsen desto sterkere».

I det offentlige **Helsebiblioteket** finnes en rekke dokumenter som sier noe om barn/unges psykiske problemer (se:

<http://www.helsebiblioteket.no/Oppsummert+forskning/Psykisk+helse>)

Blant annet:

Fra notat i Helsebiblioteket: kunnskapsoppsummering, februar 2005:

En studie viser at ca. 10% av de unge har så store problemer at det er behov for profesjonell hjelp. Hvis man inkluderer de mindre alvorlige tilfellene, er forekomsten av psykiske plager og lidelser det dobbelte. og:

I følge tall fra Den norske lægeforening har 6-24% av ungdomspopulasjonen psykososiale problemer som asosial adferd, kriminalitet, depresjon, spiseforstyrrelser og rusmisbruk

Fra Helsebiblioteket: Rapport fra Kunnskapscenteret nr. 22-2006: Ambulante psykiatriske helsetjenester til barn og ungdom som alternativ til institusjonsbehandling:

Epidemiologiske undersøkelser viser at forekomsten av psykiske problemer hos barn og unge varierer fra om lag 8 til 15% i ungdomsbefolkningen.

og

Det er kjønnsforskjeller i forekomst av psykiske vansker og adferdsvansker. I aldersgruppen 1-12 år behandles flere gutter enn jenter. Den vanligste årsaken til henvisning av gutter i denne aldersgruppen er problemadferd. Flere jenter enn gutter behandles i aldersgruppen 13-18 år. Vanligste henvisningsgrunn er tristhet og depresjon.

(Helsebiblioteket: Rapport fra Kunnskapscenteret nr. 22-2006: Ambulante psykiatriske helsetjenester til barn og ungdom som alternativ til institusjonsbehandling)

Rapport 2009: 1 ” 13-15-åringer fra vanlige familier i Norge – hverdagsliv og psykisk helse” fra folkehelseinstituttet (fhi) (<http://www.fhi.no/dav/d2d94780d4.pdf>). Rapporten er meget opplysende i forhold til ungdoms psykiske helse og forhold til oppvekstmiljø. Fra rapporten hitsettes:

Både andelen og utbredelsen av ulike type symptomer, varierer med alder og er ulikt fordelt mellom gutter og jenter. Emosjonelle plager er mer utbredt blant ungdom enn hos voksne, og vanligere blant jenter enn blant gutter. Hele 13 prosent av ungdommene i HUS-utvalget har betydelige emosjonelle plager.

og:

Tidligere studier av symptomer på depresjon hos ungdom i Norge viser at mellom 15 og 20 prosent har betydelige plager, og at mellom 5 og 10 prosent av ungdommene er såpass alvorlig plaget av depresjon at de trenger behandling

Om kommunenes helsetjenester for barn og ungdom heter det i rapporten:

Helsetjenestene som er tilgjengelige for ungdom har to primæroppgaver knyttet til psykisk helse; de skal initiere og iverksette forebyggende tiltak og samtidig fange opp og hjelpe ungdom med psykiske plager. Det synes nødvendig å øke innsatsen på begge disse områdene.

De kommunale helsetjenestene for barn og ungdom står i en særstilling når det gjelder muligheten til å forebygge psykiske plager. Særlig er helsestasjonene og skolehelsetjenestene viktige i denne sammenhengen. I følge Stortingsmelding nr. 16 (02/03) når disse tjenestene ut til de fleste, de virker i liten grad stigmatiserende, og de har muligheten til å kombinere et primærforebyggende perspektiv med å rette spesiell oppmerksomhet mot utsatte grupper. Det å skulle tilby forebyggende aktiviteter, og samtidig rette et spesielt fokus mot ungdom som utsettes for en spesiell risiko, er en vanskelig balansegang. Det betyr at vi må intensivere arbeidet med å bistå multiproblemfamiliene og deres barn, og forsøke å oppspore familier som har problemer på en rekke felter samtidig slik at vi kan sette inn adekvate forebyggende tiltak så tidlig som mulig i barnas liv.

Folkehelseinstituttets hjemmeside (<http://www.fhi.no/>) er lett å orientere seg i og har mye opplysninger om barn og unges psykiske helsetilstand (fhi har på hjemmesiden link til egne sider for barn og unges helse). Fra denne linken hitsettes:

De fleste barn og unge med psykiske plager kommer fra helt vanlige familier. Det viser funn fra Toppstudien, som er samlet i en ny rapport. Den viser at det er vanlig at barn og unge har symptomer på angst, depresjon, spiseproblemer eller utagerende atferd i tidsavgrensede perioder i oppveksten. - Vi oppnår størst forebyggende helsegevinst hvis vi bedrer oppvekstmiljøet for barn flest, sier prosjektleder ved Folkehelseinstituttet, Kristin Schjelderup Mathiesen.

Relevante problemstillinger:

- **I hvor stor grad bidrar fagpersonell som kjenner ungdoms situasjon med sin fagkunnskap for å bedre barn og ungdoms oppvekstmiljø i den løpende planleggingen i kommunen?**
- **Kan økt tverrfaglig innsats bidra til at barn og unge med psykiske vansker får en lettere hverdag? I tilfelle ja, hva kan du bidra med for å få det til?**